ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୫)

108 Upanishad (Vol – 5)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । **ଉପନିଷଦ**କୁ ବେଦର **ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର** ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ '**ବେଦାନ୍ତ**' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ '**ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା** ଓ '**ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା** ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ସ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ ରହୁଥିଲା, ସେଇମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "**ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା**" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ **୧୦୮**ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ହେଲେ - **ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ**, ଓ **ଯୋଗ** । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ **ଦଶୋପନିଷଦ,** ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ **୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ**, ସେଗୁଡିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଋଗ୍ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁଦ୍ଗଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହ୍ବୃଚ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୬	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବଜ୍ରସୂଚୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଣ୍ଡିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜାବାଲ, ଜବାଲି	ଯୋଗଚୂଡାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ବେତାଶ୍ବତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍କନ୍ଦ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ବତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସନ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧ୍ୟାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଈଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ମୁକ୍ତିକା	ଜାବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାଟ୍-ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖି-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ରମ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ-ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ୍, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଲ, ଶରଭ, ଭସ୍ମଜାବାଲ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସର୍ବମୋଟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଈଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧
ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
ସଂପାଦକ
ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା

ଯୋଗ ଉପନିଷଦ

(Yoga Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ଅମୃତବିନ୍ଦୁ ଉପନିଷଦ

(Amrutabindupanisat / Amrutabindu Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ତରଣୀସେନ ମେହେର

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ ତରଣୀସେନ ମେହେର

ବଲାଙ୍ଗୀର, ଓଡ଼ିଶା,

mehertaranisen1@gmail.com

ଅମୃତବିନ୍ଦୁପନିଷତ୍ / ଅମୃତବିନ୍ଦୁ ଉପନିଷଦ / ବ୍ରହ୍ମବିନ୍ଦୁପନିଷତ୍

।। ଅଥ ଅମୃତବିନ୍ଦୁପନିଷତ୍ ।।

ଅମୃତବିନ୍ଦୁପନିଷଦ୍ବେଦ୍ୟଂ ଯତ୍ପରମାକ୍ଷରମ୍ ।
ତଦେବ ହି ତ୍ରିପାଦ୍ରାମଚନ୍ଦ୍ରାଖ୍ୟଂ ନଃ ପରା ଗତିଃ ।।

ଓଁ ସହ ନାବବତୁ ସହ ନୌ ଭୁନକ୍ତୁ । ସହ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ କରବାବହୈ ।
ତେଜସ୍ଵିନାବଧୀତମସ୍ତୁ । ମା ବିଦ୍ଵିଷାବହୈ ।।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

ହରିଃ ଓଁ ।।
ମନୋ ହି ଦ୍ଵିବିଧଂ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ଶୁଦ୍ଧଂ ଚାଶୁଦ୍ଧମେବ ଚ ।
ଅଶୁଦ୍ଧଂ କାମସଂକଳ୍ପଂ ଶୁଦ୍ଧଂ କାମବିବର୍ଜିତମ୍ ।। ୧ ।।

ମନ ଏବ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ କାରଣଂ ବନ୍ଧମୋକ୍ଷୟୋଃ ।
ବନ୍ଧାୟ ବିଷୟାସକ୍ତଂ ମୁକ୍ତ୍ୟୈ ନିର୍ବିଷୟଂ ସ୍ମୃତମ୍ ।। ୨ ।।

ଯତୋ ନିର୍ବିଷୟସ୍ୟାସ୍ୟ ମନସୋ ମୁକ୍ତିରିଷ୍ୟତେ ।
ତସ୍ମାନ୍ନିର୍ବିଷୟଂ ନିତ୍ୟଂ ମନଃ କାର୍ୟ୍ୟଂ ମୁମୁକ୍ଷୁଣା ।। ୩ ।।

ନିରସ୍ତବିଷୟାସଙ୍ଗଂ ସଂନିରୁଦ୍ଧଂ ମନୋ ହୃଦି ।
ଯଦା ଯାତ୍ୟୁନ୍ମନୀଭାବଂ ତଦା ତତ୍ପରମଂ ପଦମ୍ ।। ୪ ।।

ତାବଦେବ ନିରୋଦ୍ଧବ୍ୟଂ ଯାବଦ୍ଧୃଦି ଗତଂ କ୍ଷୟମ୍ ।
ଏତଜ୍ଜ୍ଞାନଂ ଚ ମୋକ୍ଷଂ ଚ ଅତୋଽନ୍ୟୋ ଗ୍ରନ୍ଥବିସ୍ତରଃ ।। ୫ ।। ୧ ।।

ନୈବ ଚିନ୍ତ୍ୟଂ ନ ବାଚିନ୍ତ୍ୟମଚିନ୍ତ୍ୟଂ ଚିନ୍ତ୍ୟମେବ ଚ ।
ପକ୍ଷପାତବିନିର୍ମୁକ୍ତଂ ବ୍ରହ୍ମ ସଂପଦ୍ୟତେ ତଦା ।। ୬ ।।

ସ୍ୱରେଣ ସଂଧୟେଦ୍ୟୋଗମସ୍ୱରଂ ଭାବୟେତ୍ପରମ୍ ।
ଅସ୍ୱରେଣ ହି ଭାବେନ ଭାବୋ ନାଭାବ ଇଷ୍ୟତେ ।। ୭ ।।

ତଦେବ ନିଷ୍କଲଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିର୍ବିକଲ୍ପଂ ନିରଞ୍ଜନମ୍ ।
ତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମାହମିତି ଜ୍ଞାତ୍ୱା ବ୍ରହ୍ମ ସଂପଦ୍ୟତେ ଧ୍ରୁବମ୍ ।। ୮ ।।

ନିର୍ବିକଲ୍ପମନନ୍ତଂ ଚ ହେତୁଦୃଷ୍ଟାନ୍ତବର୍ଜିତମ୍ ।
ଅପ୍ରମେୟମନାଦ୍ୟଂ ଚ ଜ୍ଞାତ୍ୱା ଚ ପରମଂ ଶିବମ୍ ।। ୯ ।।

ନ ନିରୋଧୋ ନ ଚୋତ୍ପତ୍ତିର୍ନ ବନ୍ଧ୍ୟୋ ନ ଚ ଶାସନମ୍ ।
ନ ମୁମୁକ୍ଷା ନ ମୁକ୍ତିଶ୍ଚେଦିତ୍ୟେଷା ପରମାର୍ଥତା ।। ୧୦ ।। ୨ ।।

ଏକ ଏବାତ୍ମା ମନ୍ତବ୍ୟୋ ଜାଗ୍ରତ୍ସ୍ୱପ୍ନସୁଷୁପ୍ତିଷୁ ।
ସ୍ଥାନତ୍ରୟାଦ୍ୱ୍ୟତୀତସ୍ୟ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ବିଦ୍ୟତେ ।। ୧୧ ।।

ଏକ ଏବ ହି ଭୂତାତ୍ମା ଭୂତେ ଭୂତେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତଃ ।
ଏକଧା ବହୁଧା ଚୈବ ଦୃଶ୍ୟତେ ଜଲଚନ୍ଦ୍ରବତ୍ ।। ୧୨ ।।

ଘଟସଂବୃତମାକାଶଂ ଲୀୟମାନେ ଘଟେ ଯଥା ।
ଘଟୋ ଲୀୟେତ ନାକାଶଂ ତଦ୍ୱଜ୍ଜୀବୋ ନଭୋପମଃ ।। ୧୩ ।।

ଘଟବଦ୍ୱିବିଧାକାରଂ ଭିଦ୍ୟମାନଂ ପୁନଃ ପୁନଃ ।
ତଦ୍-ଭଗ୍ନଂ ନ ଚ ଜାନାତି ସ ଜାନାତି ଚ ନିତ୍ୟଶଃ ।। ୧୪ ।।

ଶବ୍ଦମାୟାବୃତୋ ଯାବତ୍ତାବତ୍ତିଷ୍ଠତି ପୁଷ୍କରେ ।
ଭିନ୍ନେ ତମସି ଚୈକତ୍ୱମେକମେବାନୁପଶ୍ୟତି ।। ୧୫ ।। ୩ ।।

Not For Commercial Use

ଶବ୍ଦାକ୍ଷରଂ ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ତସ୍ମିନ୍-କ୍ଷୀଣେ ୟଦକ୍ଷରମ୍ ।
ତଦ୍ୱିଦ୍ୱାନକ୍ଷରଂ ଧ୍ୟାୟେଦ୍ୟଦୀଚ୍ଛେଚ୍ଛାନ୍ତିମାତ୍ମନଃ ।। ୧୬ ।।

ଦ୍ୱେ ବିଦ୍ୟେ ବେଦିତବ୍ୟେ ତୁ ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ ପରଂ ଚ ୟତ୍ ।
ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମଣି ନିଷ୍ଣାତଃ ପରଂ ବ୍ରହ୍ମାଧିଗଚ୍ଛତି ।। ୧୭ ।।

ଗ୍ରନ୍ଥମଭ୍ୟସ୍ୟ ମେଧାବୀ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱତଃ ।
ପଲାଲମିବ ଧାନ୍ୟାର୍ଥୀ ତ୍ୟଜେଦ୍ଗ୍ରନ୍ଥମଶେଷତଃ ।। ୧୮ ।।

ଗବାମନେକବର୍ଣ୍ଣାନାଂ କ୍ଷୀରସ୍ୟାପ୍ୟେକବର୍ଣ୍ଣତା ।
କ୍ଷୀରବତ୍ପଶ୍ୟତେ ଜ୍ଞାନଂ ଲିଙ୍ଗିନସ୍ତୁ ଗବାଂ ୟଥା ।। ୧୯ ।।

ଘୃତମିବ ପୟସି ନିଗୂଢଂ ଭୂତେ ଭୂତେ ଚ ବସତି ବିଜ୍ଞାନମ୍ ।
ସତତଂ ମନ୍ଥୟିତବ୍ୟଂ ମନସା ମନ୍ଥାନଭୂତେନ ।। ୨୦ ।।

ଜ୍ଞାନନେତ୍ରଂ ସମାଦାୟ ଚରେଦ୍ୱହ୍ନିମତଃ ପରମ୍ ।
ନିଷ୍କଲଂ ନିର୍ମଲଂ ଶାନ୍ତଂ ତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମାହମିତି ସ୍ମୃତମ୍ ।। ୨୧ ।।

ସର୍ବଭୂତାଧିବାସଂ ଚ ୟଦ୍-ଭୂତେଷୁ ବସତ୍ୟପି ।
ସର୍ବାନୁଗ୍ରାହକତ୍ୱେନ ତଦସ୍ମ୍ୟହଂ ବାସୁଦେବଃ ତଦସ୍ମ୍ୟହଂ ବାସୁଦେବ ଇତି ।। ୨୨ ।। ୪ ।।

ଓଁ ସହ ନାବବତୁ ସହ ନୌ ଭୁନକ୍ତୁ । ସହ ବୀର୍ୟଂ କରବାବହୈ ।
ତେଜସ୍ୱିନାବଧୀତମସ୍ତୁ । ମା ବିଦ୍ୱିଷାବହୈ ।।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।। ହରିଃ ଓଁ ତତ୍ସତ୍ ।।

।। ଇତି ଅମୃତବିନ୍ଦୁପନିଷତ୍ସମାପ୍ତା ।।

Not For Commercial Use